

Overordnet ROS 2022 – Heim kommune



OVERORDNET ROS 2022 – HEIM
KOMMUNE



Heim kommune

Innhold

1.0	Bakgrunn	4
1.1	Omfang av analysen og deltakere.....	4
1.2	Oppfølging av ROS.....	5
1.3	Metode: Om risiko, sannsynlighet og konsekvens.....	5
1.4	Sårbarhet, usikkerhet og styrbarhet	7
1.5	Behov for befolkningsvarsling.....	7
2.0	Risikobildet.....	8
3.0	Vurdering av uønskede hendelser	9
3.1	Natur og miljø	10
	Hendelse 01: Flom/overvann.....	10
	Hendelse 02: Natur- og skogbrann.....	12
	Hendelse 03: Utslipp av farlig gods.....	13
3.2	Store ulykker.....	15
	Hendelse 04: Atomulykke	16
	Hendelse 05: Brann i bygninger med mange mennesker	17
	Usikkerhet: Medium	18
	Hendelse 06: Ulykker og hendelser under store arrangement	18
	Hendelse 07: Storulykke – veg.....	20
	Hendelse 08: Storulykke – sjø	21
	Hendelse 09: Storulykke industri	22
	Hendelse 10: Dambrudd.....	23
3.3	Kritisk infrastruktur	25
	Hendelse 11: Svikt i strømforsyning.....	25
	Hendelse 12: Bortfall av vannleveranse utover 48 timer	26
	Hendelse 13: Svikt i fjernvarme.....	27
	Hendelse 14: Svikt i informasjonssikkerhet.....	28
	Hendelse 15: Svikt i bank- og betalingsløsninger	30
	Hendelse 16: Svikt i renovasjon	32
	Hendelse 17: Svikt i avløp.....	33
3.4	Nødetater, kriseledelse og tilsiktede hendelser	34
	Hendelse 18: Svikt i nødetater	34
	Hendelse 19: Alvorlig kriminalitet inkl. terror og pågående livstruende vold	35
	Hendelse 20: Svikt i evne til å tilby nødvendig midlertidig husly og befolkningsvarsling/evakuering.....	37
	Hendelse 21: Svikt i regional/lokal koordinering og krisehåndtering.....	38
3.5	Helsehendelser.....	39
	Hendelse 22: Legetjeneste – svikt i tjeneste.....	39

Hendelse 23: Svikt i kommunale helse- og omsorgstjenester.....	41
Hendelse 24: Distribusjon av helsefarlig mat.....	42
Hendelse 25: Epidemi/pandemi.....	43
Vedlegg.....	45
Vedlegg 1: Konsekvens- og sannsynlighetskategorier	45
Vedlegg 2: Overordnet beredskapsplan	51

1.0 Bakgrunn

Kommunens arbeid innen samfunnssikkerhet og beredskap er lovfestet gjennom lov om kommunal beredskapsplikt av 25. juni 2010. Krav om helhetlig ROS-analyse fremgår av lovens § 14 som lyder: «kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynlighet for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen». I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen forankres i kommunestyret, og «Analysen skal som et minimum omfatte:

- a) eksisterende og fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer i kommunen
- b) risiko og sårbarhet utenfor kommunens geografiske område som kan ha betydning for kommunen
- c) hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre
- d) særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og tap av kritisk infrastruktur
- e) kommunens evne til å opprettholde sin virksomhet når den utsettes for en uønsket hendelse og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet
- f) behovet for befolkningsvarsling og evakuering

Kommunen skal påse at relevante offentlige og private aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalysen. Der det avdekkes behov for videre detaljanalyser skal kommunen foreta ytterligere analyser eller oppfordre andre relevante aktører til å gjennomføre disse. Kommunen skal stimulere relevante aktører til å iverksette forebyggende og skadebegrensende tiltak». Risiko- og sårbarhetsanalysen skal vedtas i Heim kommunestyre.

1.1 Omfang av analysen og deltakere

Kravene fra lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt er lagt til grunn og ivaretatt i helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Heim kommune. Det stilles krav om at ROS-analysen skal gi et så komplett risikobilde som mulig for kommunens geografiske område og nærområde, og at den ikke skal begrenses til de ansvarsområder som er tillagt kommunen gjennom øvrig lovgivning. Dette tilsier at analysen bør gjennomføres med tverrfaglige grupper av fagpersoner og ansvarlige aktører på de ulike fagfelt, og at

den skal omfatte både kommunens egen administrasjon og eksterne aktører med myndighet og kompetanse innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, noe som ble hensyntatt i arbeidet med helhetlig ROS i Heim kommune. I tillegg til interne fagpersoner ble politiet og næringsforeningen involvert, men vi ser i ettertid at deltakerlisten kunne vært utvidet med representanter fra de største næringsaktørene i kommunen. Næringsaktørene vil besitte mer nøyaktig kunnskap om effektene av hendelser som kan ha konsekvenser for deres virksomhet, og forhold ved deres virksomhet som kan berøre lokalsamfunnet.

Denne rapporten presenterer Heim kommunes første overordnede ROS-analyse, og det foreslås at den analysen revideres hvert fjerde år i forbindelse med arbeid med planstrategien.

1.2 Oppfølging av ROS

Lov om kommunal beredskapsplikt § 14 har bestemmelse om at risiko- og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Uønskede hendelser og risiko som har betydning for arealbruk og arealplanlegging skal hensyntas i arbeidet med kommuneplanens arealdel, samt vil forhold som er naturlig å trekke inn i kommuneplanens samfunnsdel hensyntas i denne planen.

1.3 Metode: Om risiko, sannsynlighet og konsekvens

Metoden som er benyttet kan beskrives som en overordnet kvalitativ grovanalyse.

Analyseskjema fra DSB ble benyttet under arbeidet med vurderingene

(<https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/risiko-sarbarhet-og-beredskap/pdf-er/analyseskjema-ros.pdf>).

En risikoanalyse kan sies å være systematisert erfaring og kunnskap om hva som kan skje i fremtiden. Sannsynlighet brukes som mål på hvor trolig vi mener det er at en bestemt hendelse vil inntreffe innenfor et tidsrom, gitt vår bakgrunnskunnskap.

Sannsynlighet er derfor ikke å anse som en objektiv størrelse, men en vurdering som avhenger av den kunnskap og de forutsetninger som legges til grunn. Risiko er

forbundet med usikkerhet. Usikkerheten knytter seg til om en bestemt uønsket hendelse

vil inntreffe og hva konsekvensene av denne hendelsen vil kunne bli. Det å indentifisere/avdekke risikofaktorer kan forhindre at en uønsket hendelse oppstår, hvilket er kjernen i kommunens samfunnssikkerhetsarbeid. Vi har benyttet følgende klassifisering av sannsynlighet (se vedlegg 1):

Minst 1 gang i løpet av 10 år	Svært høy
1 gang i løpet av 10 til 50 år	Høy
1 gang i løpet av 50 til 100 år	Middels
1 gang i løpet av 100 til 1000 år	Lav
Sjeldnere enn 1 gang hvert 1000 år	Svært lav

Konsekvensklassen er delt inn i fem konsekvenskategorier: «liv og helse», «natur og miljø», «økonomi», «samfunnsstabilitet» og «kulturelle verdier». Disse konsekvenskategoriene er delt inn i fem konsekvensgrader;

1. svært små konsekvenser
2. små konsekvenser
3. middels konsekvenser
4. store konsekvenser
5. svært store konsekvenser

Før analysens start gikk deltakerne gjennom kategoriene og ble enige om hva som inngår i de ulike konsekvensnivåene (se vedlegg 1).

Metodikk for å komme frem til risikonivået fungerer slik at en multipliserer sannsynlighet med konsekvens og vil da sitte igjen med en verdi som sier noe om risikonivået for hendelsen. Både konsekvensene og sannsynlighet omgjøres da til tallverdier, der lavest sannsynlighet/konsekvens får verdi 1, mot høyeste kategori får verdi 5. Det maksimale risikonivået blir da $5 \times 5 = 25$ (svært høy sannsynlighet x svært store konsekvenser). Risikonivået vil kunne påvirke hvilke tiltak som prioriteres for de

ulike hendelsene. De fleste av hendelsene vil med gjennomføring av alle tiltak tilgjengelig fortsatt inneha stor grad av risiko. Et eksempel på dette er at vi aldri vil kunne ruste oss fullt og helt mot ondsinnede angrep på våre IKT-systemer uten at kostnadene og konsekvensene av dette blir store.

1.4 Sårbarhet, usikkerhet og styrbarhet

Sårbarhet kan defineres som samfunnets og kommuneorganisasjonens robusthet stilt ovenfor uønskede hendelser. Ved enkelte hendelsestyper har vi vurdert å være svært robuste, mens andre hendelser påpeker sårbarhet. Dette er en vurdering som er tatt for hver enkelt risikohendelse.

Ved gjennomføring av analysen er det slik at sannsynlighets- og konsekvensvurderingene baseres på deltakernes kunnskap og erfaringer. Kartlegging av uønskede hendelser bygger på gjennomgang av relevant dokumentasjon og eksisterende tilgjengelig kunnskap i fagmiljøene som deltar i arbeidet. Det kan imidlertid være tvil, mangler og *usikkerhet* knyttet til kunnskapsgrunnlaget. Slik usikkerhet er vurdert og beskrevet i dokumentet.

Oppfølging av tiltak og håndtering av uønskede hendelser krever fullmakter, kompetanse og ressurser. For mange av de kartlagte hendelsene vil det være kommunen selv som kan ta ansvar for forebygging og håndtering av de uønskede hendelsene som er kartlagt. Mange av hendelsene er imidlertid utenfor kommunens ansvarsområde, det vil si at vi i liten grad har *styrbarhet* ovenfor risikoelementet. Kommunen kan og bør imidlertid være en pådriver for å få etablert samarbeid med aktørene som har fullmakt til å følge opp arbeidet. Beskrivelse av styrbarhet er derfor tatt med i vurderingen av hendelsene.

1.5 Behov for befolkningsvarsling

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2 f) skal helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse omfatte en vurdering av behov for befolkningsvarsling og evakuering. I ROS-analysen er det gjennomført en vurdering i tilknytning til de enkelte hendelsene. Ved de fleste av de identifiserte hendelsene vil det være behov for befolkningsvarsling og befolkningsinformasjon. Flere av de uønskede hendelsene vil også kunne føre til behov for evakuering. Dette gjelder særlig hendelser som

naturhendelser, brann, store ulykker med masseskade, struktorkollaps, dambrudd, forurensning av farlige stoffer og oljeutslipp. Heim kommune har etablert robuste beredskapssystemer for både befolkningsvarsling og evakuering.

2.0 Risikobildet

Risikobildet angir en verdi for risiko som bygger på en sammenstilling av sannsynlighet og konsekvens. I denne ROS-analysen er verdiene for barrierene summert med verdiene for henholdsvis sannsynlighet og konsekvens for hver enkelt uønsket hendelse.

Resultatet som da kommer frem i risikomatriksen, omfatter totalproduktet av disse.

Dersom en multipliserer høyeste konsekvenskategori med høyeste sannsynlighetskategori vil summen bli 25. Tabell 1, *Oversikt over uønskede hendelser med høyest risiko i Heim*, viser at «Pandemi» og «Alvorlig kriminalitet inkl. terror og PLIVO» samt «Brann i bygninger med mange personer» fremstår som de uønskede hendelsene som har høyest risiko for liv og helse. Hendelsen «pandemi» har også høyest risiko med hensyn til samfunnets funksjonalitet og stabilitet. Hendelser med høyeste grad av sannsynlighet er hendelser knyttet til ekstremvær. Ekstremvær kan gi konsekvenser som skred, svikt i informasjonssikkerhet (grunnet bortfall av strøm og e-kom), og forurensning av drikkevannskilde.

TABELL 1: OVERSIKT OVER DE UØNSKEDE HENDELSENE MED HØYEST RISIKO I HEIM

Hendelser	Risikovurdering	Kommentar
Pandemi	25	Store konsekvenser for liv og helse, samfunnstabilitet og økonomi. Høy sannsynlighet (basert på tidligere erfaringer).
Alvorlig kriminalitet inkl. terror og PLIVO	25	Store konsekvenser for liv og helse, samt samfunnstabilitet.

Svikt i kommunale helse- og omsorgstjenester	25	Store konsekvenser for liv og helse, samt samfunnstabilitet.
Distribusjon av helsefarlig mat	25	Svært store konsekvenser (skader og sykdom), middels (forstyrrelser i dagliglivet).
Svikt i matvareforsyning	20	Store konsekvenser for liv og helse, samfunnsstabilitet og økonomi.
Svikt i avløpstjenester	20	Store konsekvenser for liv og helse (sykdom) og samfunnsstabilitet
Svikt i informasjonssikkerhet	20	Kan få konsekvenser for liv og helse (utilgjengelig kritiske opplysninger), store konsekvenser for samfunnsstabilitet og økonomi.

3.0 Vurdering av uønskede hendelser

I arbeidsprosessen med helhetlig ROS for Heim kommune er risikoen knyttet til 24 uønskede hendelser analysert med hensyn til sannsynlighet og konsekvens, eksisterende tiltak, usikkerhet og styrbarhet. I prosessen er det de mest alvorlige og omfattende hendelsene som er analysert. Mindre ulykker, kortere bortfall av infrastruktur eller kriminelle handlinger og andre hendelser det er rutiner for, og som forventes i et lokalsamfunn av Heim kommunes størrelse, er ikke omfattet av analysen. De overordnede hendelsene som beskrives under, har det til felles at de vil få svært store konsekvenser og derfor utfordre kommunens eksisterende normale driftskapasiteter i håndteringen av disse.

Hendelsesbeskrivelsene er hentet fra deltakernes beskrivelser slik de fremkom på arbeidsarkene. Beskrivelsene er korte og konsise, men egnet til å skape en forståelse for risikobildet til hendelsen. Det har vært et behov for å forkorte beskrivelsene noe, men innholdet og språket i dem er beholdt så nær originalbeskrivelsene til deltakerne i ROS-

analysen som mulig. Hendelsene som er vurdert har blitt plassert i hovedkategoriene beskrevet under.

1. Natur og miljø
2. Store ulykker
3. Kritisk infrastruktur
4. Nødetater, kriseledelse og tilsiktede hendelser
5. Helsehendelser

3.1 Natur og miljø

Naturhendelser forekommer på grunn av korte- eller langvarige variasjoner i naturen, slik som ekstremvær, skred, flom og jordskjelv. I internasjonale forskningsmiljøer er det anerkjent at klimaendringer og global oppvarming har økt sannsynligheten for at naturhendelser oppstår. Det er enighet i forskningsmiljøer om at naturhendelser vil skje oftere og bli mer ekstreme i fremtiden enn det som fremgår av historiske data.

Hendelse 01: Flom/overvann

Flom oppstår når vannføringen i havet, innsjøer og/eller elver går utover det normale og som fører til at vannet flommer ut over landmasser som ellers er tørre. Flom er likevel ikke ensbetydende med oversvømmelse. I forbindelse med endringer i rutinene for flomvarsling fra NVE, er det definert kriterier for henholdsvis flom, storflom og ekstremflom. Overvann er en samlebetegnelse på nedbør og smeltevann som renner av på tette overflater.

Sannsynlighet: Høy sannsynlighet (1 gang i løpet av 10 til 50 år)

Flom oppstår normalt i forbindelse med snøsmelting og langvarig og særdeles kraftige nedbør. Flom kan også oppstå av andre årsaker som stormflo eller demningsbrist. Vi ser en økt forekomst av ekstremvær/ store nedbørsmengder i de senere år.

Sannsynligheten har også blitt vurdert i lys av historiske hendelser siste 30 år som tilsier at sannsynligheten er stor.

Konsekvenser: Middels

Det er svært sjeldent det går liv i Norge på grunn av hendelser med flom eller overvann. I andre land har det vært mange dødsfall ved drukning knyttet til flom, og det kan derfor

tenkes at menneskeliv kan gå tapt på grunn av store vannmengder. Konsekvensene *stabilitet* (manglende dekning av grunnleggende behov og forstyrrelser i dagliglivet) dersom kritiske områder blir berørt, slik som vann- og avløpsfunksjoner, samt manglende fremkommelighet for nødetater. Hendelser kan også å betydelige konsekvenser for *økonomi* avhengig av hva som blir berørt av hendelsen og hvilke tiltak som må til for å håndtere hendelsen.

Risiko: 12

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvenser: Noen mangler

1. Flere vassdrag er regulert.
2. Flomsonekartlegging av Sjøa og Haugaelva.
3. Plassering av bygg i henhold til plan- og bygningsloven (moderne tid).
4. Elveforebygging.
5. Intern kunnskap om konsekvenser av ekstremvær.
6. Beredskapsplaner.

Usikkerhet: Høy

Fremtidens klimautfordringer bidrar til høy usikkerhet.

Styrbarhet: Medium

Kommunen og befolkningen har selv ansvar for tiltak mot flom og overvann.

Forslag til tiltak:

1. Planlegging.
2. Aktiv bruk av flomsonekart i arealplanleggingen.
3. Øvelser.
4. Plan for overvannshåndtering.
5. Vedlikehold av avløpsnett.
6. Mobile barrierer (<https://www.norskflomvern.no/produkter/>)
7. Åpning av bekkeløp.
8. Farekartlegging ved enkelte tiltak.
9. Styrke den administrative og politiske bevisstheten.

Geografisk plassering:

- Sjøavassdraget
- Haugaelven
- Åelva/Røsta
- Fjelna
- Sandåa og Grytåa
- Alle mindre bekker og vassdrag er utsatt for flom
- Bekkeløp som er ført i rør

Hendelse 02: Natur- og skogbrann

Økt grad av ekstremvær vil også øke sannsynligheten for tørke og dermed også skogbrann. Heim kommune har stor områder med hyttebebyggelse som ligger ute i områder med tett vegetasjon. Vi har mye gammel lyng og vanskelig tilgjengelig mark. Skogbrann kan også oppstå av menneskeskapte branner påsatt ved intensjon eller uhell eller ved lynnedslag.

Sannsynlighet: Svært høy (minst 1 gang i løpet av 10 år)

Begrunnelsen er basert på tidligere hendelser i kommunen og grunnet den varslede klimasituasjonen i årene fremover som tilsier økt grad av tørke.

Konsekvenser: Store

Eksisterende data viser at det er svært sjeldent at liv går tapt under skogbranner i Norge, men det er et skadepotensiale i forbindelse med slukkearbeid. Skogbranner kan føre til konsekvenser for *stabilitet* ved hendelser som medfører tap av kritisk infrastruktur slik som veiforbindelser. Skogbrann kan også medføre moderate skader på natur- og kulturmiljø, avhengig av hendelsens geografiske plassering.

Risiko: 20

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvenser: Akseptable

1. Brannvesen.
2. Forebyggende brannvern (holdninger, kunnskap og feiing).
3. Brannlovgivning (bålforbud).

4. Krav i henhold til varsling- og slukkeutstyr i boliger/hytter.
5. Ordnete grillplasser ved godt besøkte steder.
6. Beredskapsplaner.
7. Øvelser.
8. Sivilforsvarslager.
9. Regionale samarbeid.
10. Nasjonal beredskap.

Usikkerhet: Medium

Kan oppstå på flere steder.

Styrbarhet: Lav

Hendelser utløses av faktorer som er utenfor kommunens kontroll.

Forslag til tiltak:

1. Informasjonskampanjer.
2. Lokasjonsvarsling.
3. Øvelser.

Geografisk plassering:

Kan oppstå på et utall steder.

Hendelse 03: Utslipp av farlig gods

Lekkasje fra godstrafikk eller lagringsplasser for farlige stoffer kan medføre helseskade. Transport av farlig gods skjer over store avstander. For Heim kommunes del vil det være knyttet størst risiko ved vei- og sjøtransport, samt lekkasjer fra lagringsplasser som kan fraktes med vind og nedbør slik at lekkasjer kan medføre forurensning over store områder. Årsaker kan være trafikk- eller sjøfartsuhell, uhell ved bedrifter/utsalgssteder/gårdsbruk (eksplosjoner, lekkasjer ol.), sabotasje, manglende vedlikehold på utstyr som frakter eller lagrer farlig gods.

Sannsynlighet: Svært høy (Minst 1 gang i løpet av 10 år)

Basert på erfaringer fra tidligere hendelser. Årlig ulykker med tunge kjøretøy hvor det går hull på dieseltanker.

Konsekvenser: Store

Hendelser i denne kategorien kan ha medføre tap av menneskeliv og sykdom/skader. Naturmiljø vil også kunne bli belastet ved slike hendelser og opprydningsarbeid kan føre til betydelige økonomiske konsekvenser for kommunen/samfunnet. Det vil også være et potensial for at mange mennesker vil oppleve dette som en forstyrrelse i dagliglivet, hvor infrastruktur og områder kan bli utilgjengelige.

Risiko: 20

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvenser: Noen mangler

1. Årsak trafikkulykker: a) utbedring av E39/fylkesvei, b) kontroll av kjøretøyets beskaffenhet (sikker lagring under kjøring), c) godt vedlikehold av vei.
2. Økt kunnskap i nødetatene angående risiko for utslipp av farlig gods.
3. Uhell ved bedrifter/gårdsbruk: brannvesenet har tilsyn med alle særskilte brannobjekt (store bedrifter, drivstoff lagret på småbåthavner) en gang i året
4. Internkontroll ved virksomhetene (egenkontroll ved gårdsbruk)
5. Årsak sabotasje: a) etterretning, b) egne prosedyrer/sikkerhetstiltak på Tjeldbergodden og Holla og hos transportørene
6. Lagring av drivstoff/annet farlig gods hos virksomheter (bensinstasjoner/Felleskjøpet ol.): Registrert hos DSB
7. Sjøfartsulykker: a) medlem av interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA), b) Kystverkets beredskap, c) rutiner hos fergeselskapene.

Usikkerhet: Høy

Ikke mulig å ha kontroll over alle aktører som lagrer/transporterer farlig gods.

Styrbarhet: Lav

Flere aspekter ved slike hendelser kommunen ikke rår over.

Forslag til tiltak:

1. Ytterligere utbedring av veier.
2. Kartlegging av nedgravde oljetanker (ligger i HMS-plan for hvert enkelt gårdsbruk) (mulig nødvendig med lokal forskrift for å fjerne disse tankene)
3. Delfinansiering av fjerning av nedgravde oljetanker (ENOVA).
4. Legge transportårer utenfor tettsteder (E39)
5. Hensynssoner i kommuneplan som begrenser lagring av farlig gods.
6. Samarbeid/dialog mellom ReMidt og landbruksnæringen.
7. Skaffe seg oversikt over hendelser og områder som er utsatt for utslipp (årlig rapport DSB).

Geografisk plassering:

- Transport og lagring: Tjeldbergodden (LNG)
- Transport og lagring: Holla (diesel, svovelsyre og dynamitt)
- Transport og lagring: AquaGen, Lerøy mfl. (formalin, nitrogen og oksygen)
- Transport til store bedrifter i alle delene av kommunen (Vaagland Båtbyggeri, Heim Maritime mfl.)
- Transport mellom andre kommuner/fylker (E39, fylkesvei 680, fylkesvei 65)
- Transport av drivstoff/fyringsolje til bensinstasjoner/oppdrettsanlegg (Skårild mfl.)
- Manglende vedlikehold av lagringstanker ved nedlagte gårdsbruk/private boliger
- Midlertidig lagring av farlig gods (f.eks. sprengstoff) i forbindelse med prosjekter (veiutbygging ol.)
- Hendelse med utslipp av farlig gods i påvente av transport/bruk/salg hos ulike virksomheter/utsalg og gårdsbruk.
- Forurensning av drikkevann (refereres til egne ROS-analyser av vannverk/drikkevannskilder).

3.2 Store ulykker

Begrepet «store ulykker» er i denne sammenheng benyttet til å beskrive hendelser med potensiell skade på mange mennesker samtidig. Dette omfatter flere forskjellige kategorier ulykker direkte forårsaket av menneskelig aktivitet. Basert på historikk fremstår ulykker til sjøs som en særlig utfordring i vårt område, både hva angår personskader og forurensning.

Hendelse 04: Atomulykke

Hele eller deler av kommunen og regionen kan bli utsatt for radioaktiv forurensning etter en ulykke med en atomdrevet reaktor eller en radioaktiv kilde. Forurensningen kan komme i form av stråling eller radioaktivt nedfall, og påvirke mennesker, dyr og fauna direkte eller indirekte gjennom næringskjeden over tid.

Sannsynlighet: Middels (1 gang i løpet av 50 til 100 år)

Begrunnelse for sannsynlighetsvurderingen er historiske data, samt at eksisterende kjernekraftanlegg i verden eldes og utsettes for større krefter grunnet økte forekomster av ekstremvær. I tillegg vil sikkerhetspolitiske hendelser kunne utløse tilsiktede eller utilsiktede hendelser. Heim kommune har lange kystlinjer hvor ferdsel med atomdrevne fartøy kan forekomme.

Konsekvenser: Svært store (skader og sykdom, natur og miljø)

Faren for direkte dødsfall vurderes å være lave, grunnet avstand til kjernefysiske anlegg. Større er faren for skader og sykdom grunnet radioaktivt nedfall som kan spres med vær og vind, noe som også vil kunne påvirke naturmiljøet. En må forvente store forstyrrelser i dagliglivet ved slike typer hendelser som har påvirkning på Heim kommune; uro i befolkningen samt påvirkning av mat- og drikkevannsforsyning kan forekomme.

Risiko: 15

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Rutiner for utdeling av jod.
2. Kampanje for egenberedskap.
3. Sentrale planverk.
4. Lokale planer (beredskapsplan).
5. Sivilforsvarets atomberedskap.

Usikkerhet: Høy

Liten kunnskap om for eksempel atomkraftverkenes tilstand, og om type trafikk i nærhet til vår kystlinje.

Styrbarhet: Lav

Liten grad av lokal kontroll når det gjelder slike hendelser.

Forslag til tiltak:

1. Revidere eksisterende planer.
2. Påminnelse til befolkningen om egenberedskap.

Geografisk plassering:

- Alle områder i Heim kommune kan bli berørt.

Hendelse 05: Brann i bygninger med mange mennesker

Det finnes flere lokasjoner i Heim kommune hvor et betydelig antall mennesker samles og hvor branntilløp anses å være kritisk. Dette er for eksempel idrettshaller, hotell, sykehjem/helsesenter, skoler og kjøpesentre og noen leilighetsbygg. Årsaker som utpekes for en slik type hendelse kan være ildspåsetting, feil i elektriske anlegg, menneskelig svikt, eksplosjoner, mangel på vedlikehold, brudd/mangel på prosedyrer og ekstremvær (i kombinasjon med brann).

Sannsynlighet: Høy (1 gang i løpet av 10 til 50 år)

Basert på erfaringer fra nærmiljøet med branntilløp og hendelser i landet for øvrig.

Konsekvenser: Høy (liv og helse, skader og sykdom)

En brann ved sykehjem/helsesenter, eller i leilighetskompleks vil innebære en potensiell fare for mange omkomne og skadde.

Risiko: 16

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Noen mangler

1. Prosedyrer
2. Øvelser
3. Bygningsforskrifter
4. Tilsyn
5. Opplæring av folk og ansatte
6. Brannforebyggende arbeid (kommunal regi)

Usikkerhet: Medium

Mange variabler som påvirker sannsynlighet og konsekvens.

Styrbarhet: Middels

Eldre bygg bidrar til middels styrbarhet. Sprinkelanlegg vil kunne påvirke styrbarheten.

Forslag til tiltak:

1. Varslingsanlegg
2. Sprinkelanlegg
3. Brannforebyggende arbeid/innsats (kommunal regi)

Geografisk plassering:

Flere mulige lokasjoner (helsesenter/sykehjem), Sodvinhallen, Hemnehallen, Halsahallen, de større skolene.

Hendelse 06: Ulykker og hendelser under store arrangement

Ulykke eller hendelse på eller i forbindelse med et arrangement som medfører flere omkomne eller hardt skadde kan oppstå. Hendelsen kan være forårsaket av kollaps av scene eller annen infrastruktur, kvelning eller knusningsskader ved trengsel eller panikk i store menneskemengder, eller brann.

Sannsynlighet: Middels (1 gang i løpet av 50 til 100 år)

Sannsynligheten antas å være middels. Dette baserer seg i stor grad på en vurdering av hvor mange slike hendelser som har forekommet tidligere, veid opp imot hvor mange arrangementer som avholdes.

Konsekvenser: Middels (liv og helse)

Ved store hendelser på arrangement som samler mange mennesker, vil tjenesteapparat og andre samfunnsfunksjoner kunne rammes betydelig. Det er potensiell fare for at en slik hendelse vil medføre mange skadde og omkomne. Hendelse vil også kunne føre til kortvarig uro og forstyrrelser i dagliglivet.

Risiko: 9

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Søknad om arrangement/skjenking/servering
2. Brannforebyggende tiltak (brannalarmer, prosedyrer, tilsyn og antallsbegrensninger)
3. Registrering av kortvarig salg av mat (Mattilsynet).
4. Politiberedskap ved større arrangement (søknad om arrangement)
5. Objektplaner på aktuelle bygg

Usikkerhet: Lav

Styrbarhet: Høy

Godt regulert.

Forslag til tiltak:

1. Bedre informasjon på søknader om arrangement (søknadsskjema)

Geografisk plassering:

Sodvinhallen, Hemnehallen, Halsahallen, Fosskonserten med flere.

Hendelse 07: Storulykke – veg

En utforkjøring eller kollisjon på vei med en buss eller flere involverte kjøretøy kan medføre et potensial for flere omkomne eller skadde enn en trafikkulykke som rammer en eller to privatbiler. Transport av miljøskadelig/brann- eller eksplosjonsfarlige midler kan også medføre økt sannsynlighet og større konsekvenser ved ulykke.

Sannsynlighet: Høy (1 gang i løpet av 10 – 50 år)

Stor trafikk av tungtransport og mange utsatte/dårlige veistrekninger.

Konsekvenser: Høy (liv og helse)

En hendelse vil kunne medføre betydelig fare for mange skadde og omkomne. Dersom hendelsen omfatter for eksempel skolebuss vil konsekvensene på samfunnets robusthet og stabilitet være betydelige.

Risiko: 16

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Trafikksikkerhetsarbeid i kommunal regi
2. Veiutbedring
3. Holdningsskapende arbeid både på kommunalt, regionalt og nasjonalt nivå
4. Kontroller i regi av politiet og Statens veivesen
5. Veimeldingssentralen
6. Tiltak for sikring mot viltpåkjørslar.
7. Førerkortvurdering (helse/lege)
8. Sikringsskyss
9. Rutiner i forbindelse med skoleskyss

Usikkerhet: Lav

Styrbarhet: Medium

Det lokale styringsnivået (kommunen) kan bidra med holdningsskapende arbeid, og utøve press på de regionale og nasjonale myndighetene om utbedring av usikre veistrekning, men mye av styrbarheten ligger utenfor vår kontroll.

Forslag til tiltak:

1. Fortsette trafiksikkerhetsarbeidet i kommunen
2. Utøve ytterligere press/påvirkning for utbedring av veistrekninger.
3. Økt vedlikehold av kommunale veier.

Geografisk plassering:

Flere plasseringer/veistrekninger er utsatte, men særlig fylkesveiene og deler av E39.

Hendelse 08: Storulykke – sjø

Det finnes flere ferjeforbindelser i kommunen samt hurtigbåtnettverk i nærområdene. Det vil også være fare for at skip i havsnød/fare for grunnstøting med mange personer eller med miljøskadelige stoffer om bord befinner seg langs våre kystlinjer.

Sannsynlighet: Middels (1 gang i løpet av 50 til 100 år)

Sannsynlighet er vurdert i lys av tidligere hendelser lokalt og på landsbasis.

Konsekvenser: Store (liv og helse)

Dersom ulykke rammer passasjerskip eller ferger kan det ha betydelige konsekvenser for liv og helse. Hendelse vil også utløse store konsekvenser for samfunnsstabilitet. Ved ulykke som involverer tank-skip eller lignende, kan dette ha store konsekvenser for natur og miljø, samt få økonomiske konsekvenser for vårt næringsliv (havbruksnæring).

Risiko: 12

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Beredskapsledelse/psykososialt team.
2. Eksterne ressurser.
3. Kommunikasjon med og mellom sentrale aktører
4. Informasjon til befolkningen
5. Avtaler med hotell for losji av evakuerte
6. Avtaler med lokale organisasjoner for beredskapssamarbeid

Usikkerhet: Høy

Liten kjennskap til risikofaktorene for hendelse.

Styrbarhet: Lav**Forslag til tiltak:**

1. Avtaler/dialog med havbruksnæring for bistand ved hendelser
2. Beredskapsøvelser som involverer sentrale aktører
3. Kartlegging av risikotransport i kommunens nærområder

Geografisk plassering:

Mange av Heim kommunes innbyggere bruker sjøveien for daglig pendling samt næring som er avhengig av gods via sjøveien. Kommune er omgitt av sjø, og har nærhet til Trondheimsleia med en betydelig mengde større skip i trafikk.

Hendelse 09: Storulykke industri

Vi har flere store bedrifter med forhøyet risiko for alvorlige ulykker, deriblant Wacker Holla og Equinor Tjeldbergodden. Det er risiko for flere skadde og omkomne ved større hendelser hos disse industriaktørene.

Sannsynlighet: Middels (1 gang i løpet av 50 til 100 år)

Mindre uhell har forekommet.

Konsekvenser: Middels (liv og helse)

Ved større hendelser vil det kunne bety stor belastning for nødetater og stor belastning på kommunens kriseledelse/psykososiale team. Vi vil kunne oppleve store ringvirkninger økonomisk (tap av arbeidsplasser) i tillegg til utslipp fra industrien.

Risiko: 9**Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:****Tilstrekkelige**

1. Internkontroll og tilsyn
2. Intern beredskap (industrivern)

3. Kommunal beredskap - tett samarbeid
4. Planverk
5. Nødetater har lett tilgang (inngangskort)
6. Øvelser internt og i samarbeid med andre

Usikkerhet: Medium

Usikkerhet angående trusselbildet (sabotasje, terror)

Styrbarhet: Medium

Industrien selv har størst grad av styring når det gjelder denne typen hendelser.

Forslag til tiltak:

1. Opprettholde solid brann- og redningstjeneste med god kompetanse.
2. Flere øvelser hvor kommunal beredskapsledelse er involvert.
3. Opprettholde kompetanse i kommunale helsetjenester.
4. Kjennskap til industriberedskap/samarbeid mellom kommune og næringsliv.

Geografisk plassering:

Holla og Tjeldbergodden, i tillegg til andre mindre industrilokasjoner.

Hendelse 10: Dambrudd

Det finnes kun en dam av stor størrelse i Heim kommune (Søvatnet), men vi har flere andre dammer av mindre størrelse. Årsaker til dambrudd kan være ekstremvær, svikt i konstruksjon, sabotasje/terror eller geologisk hendelse.

Sannsynlighet: Lav (1 gang i løpet av 100 til 1000 år)

Få hendelser på landsbasis, men forekomsten kan øke grunnet mer ekstremvær.

Konsekvenser: Høy (forstyrrelser i dagliglivet)

For konsekvenskategoriene liv og helse er det vurdert lave konsekvenser. Et dambrudd kan få konsekvenser for vannkvalitet og veiforbindelser, det vil si at en hendelse vil gi utslag på konsekvensområdene *stabilitet* (manglende dekning av grunnleggende behov og forstyrrelser i dagliglivet). Det kan også oppstå økonomiske belastninger ved

dambruddhendelse (opprydning, tap av inntekter i forbindelse med landbruk og næringsdrift).

Risiko: 8

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:

Utilstrekkelige

1. Dambruddsanalyser.
2. Krav til damsikkerhet (NVE).

Usikkerhet: Høy

Lavt kunnskapsgrunnlag.

Styrbarhet: Lav

Lavt kunnskapsgrunnlag.

Forslag til tiltak:

1. Styrke dambruddsanalysen for å øke kompetansen på feltet.

Geografisk plassering:

Mellom Søvatnet og Vasslivatnet.

3.3 Kritisk infrastruktur

Hendelse 11: Svikt i strømforsyning

Bortfall av strømforsyning kan ofte være en følgehendelse av værhendelser som vind, lynnedslag og tre-velt som berører mange forbrukere. Flere samtidige mindre utfall, som rammer ulike steder i forsyningsområde, kan forekomme. Store bortfall kan berøre sentrumsområder over 4 timer om gangen. Langvarig svikt klassifiseres som svikt i strømforsyning over 2 dager. Sårbart på vinter, hvor mange innbyggere ikke har tilgang til varme ved langvarig strømbrudd.

Sannsynlighet: Høy (1 gang i løpet av 10 – 50 år)

Utsikter for mer ekstremvær.

Konsekvenser: Høy (forstyrrelser i dagliglivet, økonomi) (liv og helse=lav)

Velferdsteknologiske løsninger fører til en mer utsatt helsetjeneste ved strømbrudd (kapasitet, ressurser). Strømsvikt vil påvirke matvareforsyning, drivstofforsyning og vannforsyning og kan øke risikoen for utslipp av kloakk. I tillegg vil langvarig strømsvikt føre til tap av e-kom, som i sin tur får følgekonskvenser.

Risiko: 16

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:

1. Undersøk med Nettselskapet AS om eksisterende tiltak (sabotasje, ekstremvær).
2. Aggregatdrift på kritiske funksjoner (sykehjem, rådhus/kriseledelse, TLM, brannstasjon, alternativ oppvarming på enkelte bygg).
3. Egenberedskapsprosedyrer fra DSB (varmekilder).
4. Kraftselskap (Nettselskapet AS, Svorka) har reserveaggregat for å sette inn i boligfelt etc.
5. Avtale med Allvekst for distribuering av ved til brukere i hjemmetjenesten.

Usikkerhet: Lav

Styrbarhet: Lav

Forslag til tiltak:

1. Oppdatering av planverket på e-kom og energi.
2. Varmestuer (forberede flere bygg for aggregatdrift).
3. Egenberedskap (informasjon).

Geografisk plassering:

Kan oppstå i hele kommunen. Konsekvensene er høyest dersom det rammer de tettest befolkede områdene, og strømrudde er langvarig.

Hendelse 12: Bortfall av vannleveranse utover 48 timer

Denne hendelsen oppstår hvis både Eidsneset grunnvannsbasseng og Rovatnet krisevannløsning faller ut. Dette vil bare kunne skje gjennom en situasjon som påvirker Rovatnet i ekstrem grad. For at alt vann skal bli borte fra nettet (både drikkevann og krisevann) må det skje en ekstremt stor hendelse som påvirker Rovatnet. Dette må være en type atomulykke, ekstrem forurensning med giftige substanser, eller et ras med påfølgende flodbølge som er egnet til å ødelegge både Eidsneset grunnvannsanlegg og Røøyan pumpestasjon.

Sannsynlighet: Lav (1 gang i løpet av 100 til 1000 år)

Vurderingen baserer seg på at den underliggende hendelsens omfang må være av en ekstrem størrelse for at dette får konsekvenser for vanntilgang utover 48 timer.

Konsekvenser: Svært store konsekvenser for skader og sykdom (sårbare abonnenter)

Ved en slik hendelse vil akutt vannmangel for alle abonnenter i særlige tilfeller kunne føre til fare for liv og helse, samt fare for sykdom hos sårbare abonnenter. Hendelsen vil også kunne føre til mangel på slukkevann og tilstopping av avløpsledninger/problematiske sanitære forhold som betyr konsekvenser for samfunnets *stabilitet*.

Risiko: 10

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvenser:

Utilstrekkelige

1. Prosedyre for akutt brist på mannskaper som følge av fravær (sykdom mv.)

2. Innbruddsalarm installert på de største høydebassengene
3. Nødvannforsyning - kalkulasjoner Eide kommunale vannverk.
4. Aksjonsplan
5. Prosedyre for innkobling av krisevannkilde

Usikkerhet: Høy

Styrbarhet: Medium

Forslag til tiltak:

1. Installasjon av kameraovervåkning.
2. Ny separat reservevannkilde ikke basert på Rovatnet.
3. Nødvannforsyning - kalkulasjoner Eide kommunale vannverk.
4. Sårbare abonnenter må bli i stand til å ta imot større mengder nødvann (besluttet)

Geografisk plassering:

Rovatnet, Eidsneset og Roøyen

Hendelse 13: Svikt i fjernvarme

Fjernvarme fra Lian Trevarefabrikk. Alene er ikke denne hendelsen kritisk, men kombinert med svikt i elforsyning vil det øke konsekvensnivået. Ved fabrikkstans vil dette medføre konsekvenser for varmforsyninger i enkelt bygg/boliger. Bortfall av oljefyring som varmekilde ved Sodin, Hemnehallen og Kyrksæterøra videregående skole vil øke konsekvensene for svikt i fjernvarme. Økt sårbarhet ved hendelser i vintersesong. Årsaker kan være brudd på rør, svikt i elforsyning og stenging av fabrikk.

Sannsynlighet: Høy (1 gang i løpet av 10 – 50 år)

Konsekvenser: Lav

For bygg som har både strøm og fjernvarme er ikke mer sårbare enn bygg som har kun strøm som varmekilde.

Risiko: 8

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Elektrisk alternativ oppvarming.
2. Oljefyring på enkelte av kommunens anlegg.
3. Private tiltak (Kiwi og Rema)

Usikkerhet: Medium

Vi har liten kjennskap til sammenheng mellom elforsyning og evne til å levere fjernvarme.

Styrbarhet: Lav

Liten kontroll over fjernvarmeanlegg.

Forslag til tiltak:

1. Skaffe mer kunnskap over sammenhengene nevnt i "Usikkerhet".
2. Langsiktig planer om fornybare energikilder.

Geografisk plassering:

Økt belastning ved Helse og mestrings, samt sårbarhet når det gjelder drift av skole (Sodin og Kyrksæterøra Vgs.).

Hendelse 14: Svikt i informasjonssikkerhet

Svikt i informasjonssikkerhet kan være at informasjon kommer på avveier, blir endret eller utilgjengelig. Svikt kan oppstå ulike steder i nettverksinfrastrukturen og IKT systemene. Innbyggere eller samfunn vil ikke alltid bli direkte berørt, men følgehendelser kan føre til redusert eller bortfall av en forventet tjeneste. Eksempel som kan illustrere dette kan være lengre vente- og behandlingstid på legevakt grunnet bortfall av nettverksinfrastruktur og bortfall av strøm, vann, varme på grunn av svikt i nettverksinfrastruktur eller styringssystemer. Informasjonssikkerhet dekker også begrep som; IKT-sikkerhet, digital sikkerhet, cybersikkerhet. Hendelsen som rammet Østre Toten er et eksempel på hvor sårbare kommuner er ovenfor slike angrep, og eksemplifiserer hvilke kostnader som tilfaller ved fullstendig svikt i informasjonssikkerheten.

Årsaker kan være:

- Alvorlige cybertrusler eller cyberangrep
- Dårlig passordhåndtering
- Utskrift av sensitiv informasjon som ikke blir avhentet
- Feil bruk av datasystemer/brudd på prosedyrer
- Feil i tilgangsstyring
- Feilføring i EPJ/andre systemer som håndterer sensitiv informasjon
- Brudd på taushetsplikten
- Svikt i informasjonssikkerheten hos leverandør

Alle kjente trusler/sårbarheter kan motvirkes med tiltak, men uten prioritert tilnærming vil dette innebære en uforholdsmessig kostnad (økonomi, ressurser).

Sannsynlighet: Svært høy (1 gang i løpet av 10 år)

Det er daglige angrepsforsøk på vår nettverksinfrastruktur og våre IKT systemer. Dette kan være automatiske eller semiautomatiske forsøk. Trusselbildet er stadig under endring og flere av våre tjenesteleverandører har i de siste årene opplevd angrep som har satt systemer ute av spill. Økt digitalisering kan føre til en større angrepsflate hvor flere og nye sårbarheter eksponeres.

Konsekvenser: Store (forstyrrelser i dagliglivet, økonomi), middels (skader og sykdom)

Høy konsekvens for forsvarlig drift av kommunale tjenester. Flere hendelser i andre kommuner/bedrifter som tilsier at alvorlighetsgraden er stor.

Risiko: 20

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Sikkerhetsovervåking og analyse av data (logging av all trafikk gjennom nettet, rapporter)
2. God kontroll på internett-eksponerte tjenester (slipper kun trafikk inn fra Norden)
3. Avtale med HelseCERT som skanner nettet hver uke
4. Sikkerhetskopier

5. Hurtig oppdatering av systemer
6. Kontroll på identiteter og tilganger
7. Oversikt over behandling av personopplysninger (behandlingsprotokoll)
8. Kontroll på systemer og databehandleravtaler
9. Sterke unike passord og flerfaktorautentisering
10. Begrenset lokale administratorrettigheter
11. Delt opp klientnett i flere forskjellige soner
12. Deltagelse i Nasjonal sikkerhetsmåned
13. Interne prosedyrer for sikker håndtering av informasjon
14. To WIFI- nett

Usikkerhet: Høy

Aktører med store ressurser har mulighet til å sette våre systemer ute av drift.

Styrbarhet: Medium

Gode kontrolltiltak på plass.

Forslag til tiltak:

1. Offline back-up
2. Beredskapsplaner for ulike hendelser
3. Øvelser (krav igjennom Normen)
4. Penetrasjonstester
5. Egen internkontroll på tilganger (ulike systemer)
6. KommuneCERT
7. Obligatorisk deltagelse på opplæringsaktiviteter (iverksatt 2021)
8. Innføre sikker utskrift (iverksatt 2021)
9. Fysisk tilgangskontroll sentrale kommunale bygg (iverksatt 2022)

Geografisk plassering:

Alle områder vil bli berørt.

Hendelse 15: Svikt i bank- og betalingsløsninger

Alle bank- og betalingsløsninger er nede over lengre tid (sentrale systemer). - påvirker hele samfunnet (handel, transaksjoner).

Årsaker kan være:

- Sabotasje (hacking).
- Feil i store nasjonale systemer
- Naturhendelser med konsekvenser for internett og strøm

Alle kjente trusler/sårbarheter kan motvirkes med tiltak, men uten prioritert tilnærming vil dette innebære en uforholdsmessig kostnad (økonomi, ressurser).

Sannsynlighet: Lav

Konsekvenser: Store (forstyrrelser i dagliglivet)

Høy konsekvens for «flyten» i viktige samfunnsinstitusjoner. Konsekvensgrad er avhengig av hendelsens varighet og beredskapen til banker og butikker (kontanter og alternative løsninger for betaling)

Risiko: 10

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Lokalt: aggregat
2. Banker har beredskap for kontantbeholdning.
3. Butikker har flere betalingsløsninger.
4. Mobilt bredbånd (ved bortfall av internett/linje)

Usikkerhet: Medium

Aktører med store ressurser har mulighet til å sette systemer ute av drift.

Styrbarhet: Lav

Utenfor kommunens kontroll.

Forslag til tiltak:

1. Dialog med handelsnæring om beredskap.
2. Oversikt over bankenes beredskap når det gjelder slike hendelser.
3. Øvelser (med aktuelle aktører)

Geografisk plassering:

Alle områder vil bli berørt.

Hendelse 16: Svikt i renovasjon

En slik type hendelse medfører at avfall ikke blir avhentet og at miljøstasjonene blir stengt. Dersom svikt i renovasjon skal medføre konsekvenser av betydelig art, må svikten vedvare over en viss periode (en måned).

Årsaker kan være:

- Langvarig streik
- Svikt hos renovatør
- Stengte veier av ulike årsaker (ekstremvær, ulykker)
- Rasjonering av drivstoff

Sannsynlighet: Svært lav

Erfaringsmessig lav sannsynlighet for at hendelse inntreffer.

Konsekvenser: Svært store (forstyrrelser i dagliglivet), små (skader og sykdom, økonomi)

Risiko: 5

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Interkommunalt samarbeid (mer robust tjeneste).
2. Renovasjonsforskrift
3. Informasjon om renovasjonsordninger på nett.

Usikkerhet: Lav

Styrbarhet: Høy

Forslag til tiltak: Ingen forslag

Geografisk plassering:

Alle områder vil bli berørt ved hendelse.

Hendelse 17: Svikt i avløp

Bortfall av avløpsnett: kritiske sanitære forhold, vanskelig å opprettholde drift i de fleste kommunale tjenester. **Årsaker kan være:**

- Ledningsbrudd som følge av ekstremvær
- Underkapasitet (store nedbørsmengder)
- Bortfall av strøm
- Dårlig vedlikehold
- Cyberangrep
- Brann i sentrale installasjoner
- Bortfall av vannforsyning

Sannsynlighet: Høy

Dårlig vedlikehold og manglende utskilling av overvann.

Konsekvenser: Svært store (forstyrrelser i dagliglivet), svært store (skader og sykdom, økonomi)

Risiko: 20

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. IKT-sikkerhet mot cyberangrep (se egen ROS på hendelse)
2. Kritiske punkter går i automatisk overløp

Usikkerhet: Høy

Vanskelig å forutse hendelser.

Styrbarhet: Medium

Forslag til tiltak:

1. Økt grad av vedlikehold

2. Plan for overvannshåndtering
3. Gjennomføre separering av avløp og overvann
4. Aggregat på kritiske punkter
5. Etablering av reservevannkilde

Geografisk plassering:

En hendelse i tettbygde strøk vil medføre konsekvenser for mange.

3.4 Nødetater, kriseledelse og tilsiktede hendelser

Hendelse 18: Svikt i nødetater

Hendelser som medfører tap av kommunikasjon til og mellom nødetatene, samt mangel på tilgjengelige ressurser.

Årsaker kan være:

1. Ekstremvær - områder er utilgjengelig for utrykning.
2. Akutt personellmangel ved store hendelser.
3. Parallelle hendelser i regionen.

Sannsynlighet: Lav

Konsekvenser: Svært store (liv og helse, forstyrrelser i dagliglivet, økonomi og naturmiljø (ved for eksempel skogbrann))

Risiko: 10

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Samordnede operasjonssentraler.
2. Back-up-løsninger for kommunikasjon.
3. Regionale ressurser (organisert regionalt).
4. Sivilforsvaret er ressurs ved kapasitetsutfordringer i nødetatene.
5. Samarbeid med ideelle organisasjoner (Røde kors o.l.)

Usikkerhet: Høy

Ikke oversikt over faktorer som kan utløse en slik hendelse.

Styrbarhet: Lav

Liten innflytelse over ambulanse og politi. Ved brann har vi mulighet for høy grad av styring.

Forslag til tiltak:

1. Politisk involvering i prosesser som omhandler politi- og ambulanseressurser.
2. Øvelser i kriseledelse som involverer samtlige nødetater.

Geografisk plassering:

Kan ramme alle områder i kommunen.

Hendelse 19: Alvorlig kriminalitet inkl. terror og pågående livstruende vold

Helsedirektoratets definisjon: «En pågående situasjon hvor en eller flere gjerningspersoner utøver livstruende vold med våpen og farlige gjenstander mot flere uskyldige personer og hvor politiet skal gå i direkte innsats for å nøytralisere gjerningspersonen(e) for å redde liv». PLIVO er et konsept som dekker pågående livstruende vold på ulike typer åsted som utdanningsinstitusjoner, offentlig transport og kommunikasjon, store arrangementer og andre møteplasser for mange mennesker.

Definisjon: Tilsiktet uønsket ekstraordinær hendelse som utøves av en aktør som handler med hensikt. Eksempler på hendelser kan være:

- Terrorhandlinger (offentlige bygg og anlegg /skoler /helseinstitusjoner/ idrettsanlegg/kjøpesenter/vannforsyning/industri)
- Grov kroppsskade/drap (vold mot ansatte i offentlige tjenester, familievold/drapshendelser, æresdrap)
- Gisselsituasjoner/frihetsberøvelse (institusjoner, offentlige tjenester (NAV og barnevern))
- Bombetrusler (offentlige bygg og anlegg/skoler / helseinstitusjoner/idrettsanlegg/kjøpesenter/vannforsyning/industri)

Årsakene til slike hendelser kan være mange. Her nevnes økt forekomst av ekstremisme, fremmede makters forsøk på å destabilisere samfunnet, oppmerksomhetsbehov/hevnmotiver, psykiatri og rus.

Sannsynlighet: Svært Høy (1 gang i løpet av 10 år)

Basert på tidligere hendelser (drap/grov kroppskrenkelse) og forhøyet risiko for ekstremisme.

Konsekvenser: Svært store (liv og helse, forstyrrelser i dagliglivet, økonomi) middels (natur og miljø)

Konsekvensene er størst i områder/steder/lokaler der mange mennesker samles.

Risiko: 25

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:

Utilstrekkelig

1. Handlingsplan for vold i nære relasjoner (NAV/VO)
2. Prosedyre for forebygging av ekstremisme
3. Politiråd
4. Krisesenter
5. Politiråd og SLT
6. Nødetatene har PLIVO-opplæring og tiltakskort
7. PLIVO-planer i skolene

Usikkerhet: Høy

Liten grad av oversikt over alle risikoforhold.

Styrbarhet: Medium

Planer for håndtering av hendelser (konsekvensreducerende)

Forslag til tiltak:

1. Gjennomgang av prosedyrer/planer som omhandler slike type hendelser
2. Øvelser

3. Arbeide for godt psykososialt miljø på skoler/andre tjenester
4. Oversikt over planer/prosedyrer på området
5. Avklare/tydeliggjøre ansvarsforhold
6. Kompetanseheving på temaer i denne hendelseskategorien

Geografisk plassering:

Konsekvensene er størst i områder/steder/lokaler der mange mennesker samles.

Hendelse 20: Svikt i evne til å tilby nødvendig midlertidig husly og befolkningsvarsling/evakuering

Heim kommune har en rekke lokaler/haller/overnattingssteder som kan benyttes ved en hendelse som medfører behov for evakueringer og bruk av midlertidige hus. Årsaker til svikt i midlertidig husly kan være for eksempel være en hendelse som medfører at pågangen blir for stor til å kunne håndteres, eller en hendelse som medfører svikt i elforsyning, slik at vi ikke har evne til å tilby oppvarmede husly.

Sannsynlighet: Lav (1 gang i løpet av 100 – 1000 år)

En pandemi som medfører overbelastning av sykehuset, vil kunne medføre en sannsynlighet for svikt i evnen til å tilby midlertidig husly.

Massiv svikt i elforsyning over lang tid vil kunne øke sannsynligheten for svikt.

Mellommenneskelig engasjement vil bidra til å minimere sannsynlighet.

Konsekvenser: Store (samfunnstabilitet, liv og helse økonomi) (liv og helse=lav)

Svikt i evnen til å tilby husly i vintersesong kan være kritisk for et stort antall mennesker.

Risiko: 8

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Planverk for evakuering.
2. Nødsamband.
3. Mange offentlige bygninger vi kan bruke til husly ved hendelser.
4. Avtaler med hotell og lignende.
5. Etterforsyning fra Sivilforsvaret/forsvar.

6. Beredskapsråd med kontakt opp mot det sivile samfunn.

Usikkerhet: Lav

Styrbarhet: Medium

Planer og prosedyrer. Hvilken type hendelse som medfører svikt vil være av betydning for denne vurderingen.

Forslag til tiltak:

1. Øke utholdenhet på kommunale bygg og anlegg (vedlikehold/redundans).
2. Flere alternative energikilder (reserveløsninger) i kommunale bygg.
3. Øke bevisstheten om individuell beredskap.
4. Krav om alternative varmekilder i nybygg (kommunal arealplan).
5. Kjennskap om beredskapsplaner i befolkningen.

Geografisk plassering:

Alle områder av kommunen kan bli berørt.

Hendelse 21: Svikt i regional/lokal koordinering og krisehåndtering

Hendelse som kan utløses av kollaps av nødsamband/krisekommunikasjon (flere faktorer kan påvirke; overbelastning, sabotasje). I en slik type hendelse er kriseledelse er satt ut av spill, eller det er svikt i kommunikasjon mellom ulike nivå i forvaltningen.

Årsaker kan være:

- Sabotasje/sikkerhetspolitiske hendelser.
- Svikt i e-kom.
- Uklare roller og ansvarsområder.
- Lokale forhold: lokal kriseledelse er utilgjengelig.

Sannsynlighet: Høy (1 gang i løpet av 10 - 50 år)

Konsekvenser: Store (forstyrrelser i dagliglivet, økonomi) (liv og helse=små)

Høy sårbarhet ved hendelse. Konsekvenser for flere samfunnsområder.

Risiko: 16

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

1. Oppdaterte beredskapsplaner og prosedyrer.
2. Beredskapsledelse med tildelte roller, samt varafunksjoner.
3. Lokale/regionale øvelser.
4. Nødnett.

Usikkerhet: Høy

Mange faktorer som kan utløse en slik type hendelse.

Styrbarhet: Medium

Forslag til tiltak:

1. Papirversjoner av beredskapsplaner og prosedyrer.
2. Opplæring av personell i bruk av sambandsutstyr og beredskapsverktøy. Jevnlig trening.

Geografisk plassering:

Konsekvenser for alle områder i kommunen

3.5 Helsehendelser

Hendelse 22: Legetjeneste – svikt i tjeneste

Legetjenesten er utilgjengelig for innbyggere og kommunale helsetjenester.

Årsaker kan være:

- Sabotasje/terrorangrep/ran
- Streik
- Pandemi
- Rekruttering
- Ikke kjøreplikt - helsepersonell (drosjene)
- Brann
- Svikt i informasjonssikkerhet
- Bortfall av e-kom.

Som pandemien har vist oss er legetjenesten i Heim kommune robust og tåler store påkjenninger over lang tid. Vi er spesielt sårbare på rekrutteringssiden, der vi ser effekten av nasjonale utfordringer på området.

Sannsynlighet: Lav

To legekantor med separat bemanning minsker sannsynlighet for hendelse, samt to separate legevaktordninger.

Konsekvenser: Små (liv og helse), middels til store (forstyrrelser i dagliglivet, økonomi)

Vi har godt utbygde kommunale helsetjenester med sykepleiere (høy grad av kompetanse) som minsker konsekvensene ved hendelse.

Risiko: 4

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:

1. Nasjonale virkemidler for regulering av streikemuligheten
2. Digitale verktøy for fjernkonsultasjon
3. Helseplattformen
4. Beredskapsplaner (pandemi)
5. To legekantor - ett kontor med kommunalt ansatte leger
6. To separate legevaktordninger

Usikkerhet: Medium

Ikke oversikt over alle typer hendelser som kan sette legetjenesten ut av spill.

Styrbarhet: Medium

Har ikke stor grad av lokal mulighet til å styre risikoforhold her, eksempelvis motvirke den varslede «fastlegekrisen».

Forslag til tiltak:

1. Sikkerhetstiltak i bygg (låste dører inn til legene).
2. Øvelser
3. Rekruttering og beholde leger
4. Sikkerhetsrutiner ved besøk fra publikum/pasienter
5. Tilfredsstillende fasiliteter

Geografisk plassering:

Hele kommunen (ved svikt i legevakt).

Hendelse 23: Svikt i kommunale helse- og omsorgstjenester

En svikt i helse- og omsorgstjenestene kan ramme store deler av befolkningen og vil kunne utfordre lokalsamfunnet. Koronapandemien har vist at sannsynligheten for svikt i helsetjenestene er høy. I tillegg er det sannsynlig at andre hendelser (for eksempel andre smittesituasjoner) kan bidra til svikt i helsetjenestene. Vi er sårbare for svikt grunnet få personell i viktige funksjoner. Årsaker som kan utløse en slik hendelse kan være:

- Sykdom/smitte blant ansatte i helsetjenestene.
- Ulykker som har konsekvenser for personellressurser.
- Store hendelser som sprenger kapasiteten (nasjonale/regionale).
- Leveranseutfordringer på kritisk utstyr/medisiner.
- Brann på institusjonene.
- Journalsystem er nede

Sannsynlighet: Svært høy (minst 1 gang i løpet 10 år)

Konsekvenser: Svært store (samfunnstabilitet, sykdom), store (skader og sykdom), små (dødsfall)

Risiko: 25

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene: Akseptable

- Utarbeidet rutiner for ulike hendelser i noen enheter (beredskapsprosedyrer).
- Brannforebyggende tiltak.
- Avtaler med apotek/ innkjøpsavtaler.
- Lager med jod-tabletter for strålingsulykker etc.
- Lager for noe medisinsk utstyr.
- Back-up av journal.

Usikkerhet: Medium

Styrbarhet: Medium

Gode rutiner for kontroll på organisasjonsnivå. Lav kontroll på eventuell svikt i for eksempel medisinproduksjon.

Forslag til tiltak:

1. Regionalt/nasjonalt lager for medisiner og utstyr.
2. Beredskapsavtaler angående personellressurser.
3. Desentralisert studietilbud (kompetanse og rekruttering).
4. Omdømmebygging (rekruttering).

Geografisk plassering:

En slik hendelse vil medføre konsekvenser for alle områder i kommunen.

Hendelse 24: Distribusjon av helsefarlig mat

Heim kommune har flere lokale serveringssteder, matvarebutikker, leverandører samt kjøkken/kantiner ved kommunale virksomheter hvor helsefarlig mat kan bli distribuert.

Årsaker kan være:

- Matbåren smitte.
- Kjemisk forurensning av mat (tilsiktet eller utilsiktet).
- Matforgiftning grunnet spredning av dårlig/fordervet mat.
- Miljøforurenset mat (for eksempel radioaktivitet)
- Fremmedelementer i mat.
- Strømbrydd med konsekvenser for kommunale kjøkken.

Sannsynlighet: Svært høy (minst 1 gang i løpet av 10)

Årlig gjennomgang med Mattilsynet viser at dette er høyst sannsynlig.

Konsekvenser: Svært store (skader og sykdom), middels (forstyrrelser i dagliglivet)

Ved uønsket hendelser ved egne enheter, kan dette bli kritisk. Hendelser som rammer flere personer i en gruppe (eksempel en hel barnehage) vil medføre store konsekvenser for kommunal drift. Hendelser ved lokale spisesteder kan medføre kapasitetsproblemer i kommunal virksomhet, både når det gjelder bemanning og kompetanse. Kritisk for

omdømme til organisasjonen ved intern hendelse. Ved import av helsefarlig mat (store kvanta) kan dette medføre svikt i forsyning. Krevende sporing av eventuelt helsefarlig mat og mennesker berørt.

Risiko: 25

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:

1. Prosedyrer for håndtering av mat i kommunale virksomheter.
2. Jevnlige tilsyn fra Mattilsynet.
3. Nasjonale føringer for produksjon og distribuering.
4. Høy kompetanse i kommunal tjeneste for miljørettet helsevern (vertskommune, Surnadal).
5. Aggregat på institusjonskjøkken.

Usikkerhet: Lav

Gode kontrolleringsmekanismer er iverksatt i samfunnet.

Styrbarhet: Høy

God kontroll og myndighet over lokalsamfunn (kommune). Kommunen har myndighet til å iverksette lokale tiltak.

Forslag til tiltak:

1. Kartlegging av kapasitet på kjølelager: ved lav grad av kapasitet: utbygging.
2. Styrke kompetansen og oppdatere prosedyrer.

Geografisk plassering:

Kan oppstå hendelser ved flere lokaliteter, men konsekvensene er størst der for flest mennesker samles.

Hendelse 25: Epidemi/pandemi

Nedsatt kapasitet i spesialisthelsetjenesten (St. Olavs) samt nedsatt kapasitet i kommunehelsetjenesten og andre kommunale tjenestetilbud. En slik type hendelse kan medføre konsekvenser når det gjelder å opprettholde nødvendige helse- og omsorgstjenester, men også for samfunnet ellers dersom mange mennesker ikke er i stand til å gå på jobb, eller om tiltakene som iverksatt går utover tjenesteytingen.

Sannsynlighet: Svært høy (minst 1 gang i løpet av 10 – 50 år)

Konsekvenser: Svært store (liv og helse (herunder sykdom og dødsfall), forstyrrelser i dagliglivet, økonomi)

Berører de fleste kritiske samfunnsfunksjoner ved lokale store utbrudd.

Risiko: 25

Eksisterende tiltak for å redusere sannsynligheten og konsekvensene:

Usikkerhet: Høy

Mange faktorer som kan påvirke; styrke på virus/sykdom, utbredelse m.m.

Styrbarhet: Lav

Avhengig av støtte for tiltak i befolkningen.

Forslag til tiltak:

1. Lokalt lager av smittevernutstyr/beredskapslager
2. Avtaler med handelsnæringen/frivillighet om utkjøring av varer eller andre måter å utlevere varer på.
3. Øve samarbeid mellom frivillighet/næringsliv og kommunen.
4. Frisk opp informasjon om egenberedskap.
5. Holdningsarbeid
6. Forbedre informasjon på hjemmesiden angående beredskap (eksempler på hendelser og tiltak)

Geografisk plassering:

Påvirker alle deler av samfunnet, men kritiske helseinstitusjoner vil være der tiltaksbyrden er høyest.

Vedlegg

Vedlegg 1: Konsekvens- og sannsynlighetskategorier Konsekvenskategorier

I den følgende beskrives konsekvenskategoriene som er benyttet i analysen. Konsekvenskategorier er definert for den enkelte observerbare størrelse; jf. kapittel 4.3.3 i hovedrapport. Kriteriene knyttet til de observerbare størrelsene er også beskrevet, gjengitt fra DSBs publikasjon «Nasjonalt risikobilde – Prosess og metode» (DSB, 2010b), unntatt for samfunnsverdien. I tillegg er det valgt å ha en egen konsekvenstype for «psykiske skader» for å fange opp behov for oppfølging av denne typen skader, basert på erfaringer fra hendelsene 22. juli 2011.

1. Liv og helse

Samfunnsverdi	Liv og helse			
Konsekvenstype	Dødsfall	Skader og sykdom	Psykiske skader	Fysiske påkjenninger
Observerbar størrelse		Antall skadde og syke	Antall personer med behov	Antall personer berørt
Kategori 5	> 10	> 50	> 50	> 500
Kategori 4	6-10	30-49	30-49	400-499
Kategori 3	3-5	11-29	11-29	200-399
Kategori 2	1-2	2-10	2-10	51-199
Kategori 1	0	Mindre enn 2	Mindre enn 2	Mindre enn 50 personer

Dødsfall: Direkte døde omfatter her alle som dør pga. hendelsen innen ett år etter hendelsen. Med "fremskyndet" død menes personer som dør innen 20 år etter hendelsen (som en følge av denne).

Skader og sykdom: Personer som får svært alvorlige og alvorlige skader og sykdommer som følge av hendelsen. "Svært alvorlig": alle skader og sykdommer som for en periode truer pasientens liv. "Alvorlig": skader og sykdommer som ikke nødvendigvis truer pasientens liv, men som krever behandling på sykehus og/eller kan gi permanente mén eller langvarige følgesymptomer.

Fysiske påkjenninger: Basisbehov som i en periode ikke, eller kun i liten grad, dekkes pga. en hendelse. Med basisbehov menes her livsnødvendige behov som vann, mat og varme. Antall personer gjelder de personene som opplever mangelfull dekning av basisbehov, men ikke de som vil inngå i kategoriene "døde" eller "skadde og syke". Følgende indikatorer skal vurderes: mangel, eller svært redusert tilgang, på vann – eventuelt svært redusert vannkvalitet, mangel, eller svært redusert tilgang, på mat, mangel på, eller svært redusert evne til å opprettholde nødvendig varme/kjøling.

Psykiske skader: Ref. "Skader og sykdom": "Svært alvorlig": alle skader og sykdommer som for en periode truer pasientens liv (kan være senvirkninger innenfor et gitt tidsrom etter en hendelse, 1 år) "Alvorlig": skader og sykdommer som ikke nødvendigvis truer pasientens liv, men som krever behandling på sykehus og/eller kan gi permanente mén eller langvarige følgesymptomer

2. Natur og miljø

Samfunnsverdi	Natur og miljø
Konsekvenstype	Langtidsskader på natur og miljø
Observerbar størrelse	Geografisk utbredelse (km ² /km) Varighet (år)
Kategori 5	> 10 år på geografisk utbredelse > 100 km ²
Kategori 4	> 10 år på geografisk utbredelse > 10 km ² , 3-10 års varighet >100 km ²
Kategori 3	> 10 år på geografisk utbredelse 3- 10 km ² , 3-10 år for 10-100 km ²
Kategori 2	3-10 år 3-10km ² , > 10 år < 3 km ²
Kategori 1	3- 10 år < 3 km ²

Hendelser som kan føre til langtidsskader på natur og miljø kan være oljeutslipp, storbrann, bruk av biologiske eller kjemiske våpen i terrorangrep, etc. Geografisk utbredelse måles som arealet (km²) eller lengden (km) på det berørte området. Varighet måles i år og vurderes som tiden det tar fra skaden inntreffer og frem til natur og miljø er fullstendig restituert, det vil si, til normaltstanden er gjenopprettet.

3. Økonomi

Samfunnsverdi	Økonomi
Konsekvenstype	Finansielle og økonomiske tap
Observerbar størrelse	Kroneverdi (mill.)
Kategori 5	> 25
Kategori 4	20-25
Kategori 3	10-20
Kategori 2	1-10
Kategori 1	< 1

Kostnader som relativt enkelt kan prissettes i et marked. Følgende kostnadsindikatorer skal vurderes:

Skade på eiendom: Skade på bygninger og infrastruktur. Skade på inventar, maskiner, utstyr etc.

Finansielle tap: Direkte kommersielle tap som følge av skade på eiendom og/eller redusert arbeidsstyrke og/eller ødelagte lokaler. Indirekte kommersielle tap som følge av manglende etterspørsel eller tilbud; problemer med kommunikasjon, transport etc. Direkte finansielle tap som følge av krav, bøter, annektering av eiendom, etc.

Bekjempelse, håndtering og gjenoppbygging: Kostnader til bruk av operasjonelle tjenester, krisehjelp, evakuering etc. Oppryddingskostnader og reparasjonskostnader som følge av skade på natur og miljø.

4. Samfunnsstabilitet

Samfunnsverdi	Samfunnstabilitet			
Konsekvenstype	Sosial uro		Forstyrrelser i dagliglivet	
Observerbar størrelse	Antall personer	Varighet (dager)	Antall personer berørt	Varighet (dager)
Kategori 5	> 50	> 30 dager	> 100	> 30 dager
Kategori 4	40 - 50	7- 30	60-100	7-30 dager
Kategori 3	30-40	3- 7	40-60	3-7 dager
Kategori 2	10 -30	1-2	20- 40	1-2 dager
Kategori 1	< 10	1	< 20	1

Sosial uro: Følgende mulige atferdsreaksjoner skal vurderes: Unnvikelse av offentlige områder (jobb, skole, barnehage, etc.) og offentlig transport. Utflytting/bytting av bosted. Uvanlig atferd når det gjelder kjøp/anskaffelse (hamstring, plyndring, etc.). Irrasjonelle finansielle transaksjoner (omfattende uttak av kontanter, etc.). Protester mot "syndebukker" (myndigheter, organisasjoner/selskap, personer etc.). Opptøyer og vandalisme.

Forstyrrelser i dagliglivet: Følgende indikatorer over potensielle forstyrrelser i dagliglivet skal vurderes: Folk får ikke kommunisert via ordinære IKT-systemer. Folk kommer seg ikke på jobb og/eller skole. Folk har ikke tilgang til viktige offentlige tjenester. Folk må evakueres fra eget bosted. Folk får ikke gjort innkjøp av nødvendighetsgoder

5. Kulturelle verdier

Samfunnsverdi	Kulturelle verdier	
Konsekvenstype	Tap av kulturell verdi	
Observerbar størrelse	Type kulturell verdi	Omfang av skade
Kategori 5	Kulturmiljø med stor lokal verdi samt nasjonal interesse	Fullstendig tap/ødeleggelse
Kategori 4	Kulturminne av betydelig lokal verdi	Betydelig varig forringelse
Kategori 3	Miljø regulert til spesialområde bevaring / hensynssone	Mindre varig forringelse
Kategori 2	Enkeltminne regulert til spesialområde bevaring / hensynssone	Langvarig midlertidig forringelse
Kategori 1	Annet kulturminne eller kulturmiljø av mindre betydning	Kortvarig midlertidig forringelse

Kulturmiljø/-minner av lokal interesse

Områder: Øragata, kirker, Magerøya, Geitbåtmuseet, Otnesbrygga, jernaldertuftene på Grøtan, Vinjeøra (gammel-Øra)

Kulturminner av nasjonal interesse: Fredede, og fredningsverdige, bygninger og anlegg, samt automatisk fredede enkeltminner og listeførte kirker.

Sannsynlighetskategorier

Kategori	Sannsynlighet	Frekvens	Forklaring
5	> 10%	Minst 1 gang i løpet av 10 år	Svært høy
4	1 - 10%	1 gang i løpet av 10 til 50 år	Høy
3	0,1 % - 1 %	1 gang i løpet av 50 til 100 år	Middels
2	0,01 % - 0,1 %	1 gang i løpet av 100 til 1000 år	Lav
1	< 0,01 %	Sjeldnere enn 1 gang hvert 1000 år	Svært lav

Vedlegg 2: Overordnet beredskapsplan

1. Målsetting

Heim kommune skal være et trygt og sikkert område for alle som bor, ferdes, arbeider eller har eiendom i kommunen.

Heim kommunes kriseledelse skal koordinere og lede alle kommunale tiltak når en krise oppstår.

Nødvendige tiltak skal normalt gjennomføres i samsvar med gjeldende fagplaner for beredskapen i de forskjellige utøvende enheter.

All kriseledelse skal gjennomføres på et lavest mulig nivå, kfr. Stortingsmelding 37 1996/97.

2. Krav i lovverket, jfr. forskrift om kommunal beredskapsplikt §4

Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse ha en overordnet beredskapsplan. Denne skal samordne og integrere øvrige beredskapsplaner i kommunen.

Beredskapsplanen skal inneholde:

Plan for kommunens kriseledelse med opplysninger om deltakere i denne, deres ansvar, roller og fullmakter, herunder hvem som har fullmakt til å bestemme at kriseledelsen skal samles.

Varslingsliste over aktører som har en rolle i kommunens krisehåndtering.

Oversikt over hvilke ressurser kommunen selv har til rådighet og hvilke ressurser som er tilgjengelige hos andre aktører ved uønskede hendelser.

Evakueringsplaner og plan for varsling.

Plan for krisekommunikasjon med befolkningen, media og egne ansatte.

3. Definisjoner og prinsipper

- En krise eller katastrofe er en situasjon av ekstraordinær karakter der det akutte hjelpebehov ikke kan dekkes av tilgjengelige ressurser, og hvor ordinære ansvarsforhold og kommandoforhold ikke strekker til, og omlegging eller tilførsel av ressurser er nødvendig.

Følgende prinsipper legges til grunn for alt beredskapsarbeid i Heim:

Nærhetsprinsippet; en krise skal håndteres på lavest mulig nivå.

Likhetsprinsippet; Organiseringen i en krise skal være mest mulig lik den daglige organiseringen.

Ansvarsprinsippet; Den myndighet som har det daglige ansvaret, har også ansvaret i en krise.

Samvirkeprinsippet; Politi/Brann/Helse.

- Oversikt
- Forebygge
- Beredskap
- Håndtere

Overordnet beredskapsplan er lagd for kriser og uønskede hendelser i fredstid. Planen kan enkelt tilpasses tilsvarende situasjoner i krigslignende situasjoner. Planen er en overordnet plan som sammen med ROS-analyser, fagplaner beredskap i de ulike enhetene, utgjør Heim kommunes totale beredskapsplanverk.

Det er hovedsakelig tre typer hendelser:

- Naturhendelser
- Storulykkehendelser
- Tilsiktede hendelser.

4. Kommunal kriseledelse

Kriseledelse er den som i øyeblikket har det kommunale ansvaret for å lede krisen. I akuttfasen vil det normalt være den som varsles først.

I større hendelser vil kommunens toppledelse bli innkalt etter rådmannens bestemmelse og etter hvert overta ledelsen. Ved behov etableres toppledelsen etter følgende prioritering:

Tittel	Navn	Rolle
Kommunedir.	Teigen, Ola M. Sted.f.: Anita, Oterholm	Operativ leder kriseledelsen.
Ass. kommunedir.	Oterholm, Anita Ø.	Bistand kommunedir i ledelsen, kontakt politi (delegeres til andre medlemmer i kriseledelsen ved behov)
Ordfører	Svanem, Odd J. Sted.f.: Marit L. Sandvik	Ivaretagelse av informasjon utad. Beslutningstaker på vegne av kommunestyret.
Komm.sjef Økonomi	Steinveg, Inger J. Sted.f.: Gunn H. Kjørsvik	Ressursoversikt - evakuering
Komm.sjef Helse, Omsorg, Familie	Waade, Inger L. Sted.f.: Eli M. Vitsø	Planlegge og koord. all nødvendig helsehjelp / Generell bistand.
Komm.sjef Oppvekst	Forren, Svein J. Sted.f.: Ingvild Haugen	Koordinering og kontakt skole/barnehage / Generell bistand.
Enhetsl. TLM	Belsvik, Magne J. Sted.f.: Brannsjef	Ressursoversikt innenfor TLM, kontakt brann og redning.
IKT-leder	Løfaldli, Oddvar Sted.f.: Arne Vaagan	Særlig ansvar for drift av kommunens IKT- og telefonisystem i en krise, bistå ved etablering av info.kontor og pårørendetelefoner.

Kommuneoverlege	Hatlenes, Cecilie Sted.f.:	Fagperson innen helse- og legehjelp samt kontakt mot legevakt og AMK / Generell bistand.
Beredskapskoord.	Johansen, Eirik Sted.f.: Tiffany Opsahl	Loggfører, informasjonsansvarlig (ordfører), oversikt kontaktlister/frivillige, bemanne info.kontor og pårørendetelefon, holde oversikt over kommunikasjon mellom aktører/parter.
Ass. Beredskapskoord.	Opsahl, Tiffany	Loggfører, informasjonsansvar, oversikt kontaktlister/frivillige, bemanne info.kontor og pårørendetelefon.holde oversikt over kommunikasjon mellom aktører/parter.
Andre nødvendige roller som kalles inn til kriseledelsen ved behov		
Politi tiltrer kriseledelsen ved behov. Andre fagpersoner tilkalles etter kriseledelsens egen vurdering.		

5. Delegert fullmakt til kommunal kriseledelse

Heim kommunestyre har i sak 19/447 2019 vedtatt fullmakter til kommunal kriseledelse.

I krisesituasjoner, jfr. Kriseplan, har ordføreren følgende fullmakter:

Alle fullmakter til å beslutte på vegne av kommunestyret i henhold til det som ordføreren eller stedfortreder anses for å være nødvendig.

I ordførers fravær delegeres fullmakter videre til (i prioritert rekkefølge): varaordfører, deretter første tilgjengelige formannskapsmedlem.

I krisesituasjoner, jfr. Kommunens kriseplan, har kommunedirektøren følgende fullmakter:

- I kommunaldirektørens fravær gjelder ordinær linje i prioritert rekkefølge: Ass. Kommunedirektør, Kommunalsjef Økonomi, Kommunalsjef Helse, Omsorg, Familie, Kommunalsjef Oppvekst, Enhetsleder TLM, for øvrig medlemmer i kriseledelsen med lengst samlet tjeneste.
- Disponere inntil kr. 600.000,-: Til nødvendig hjelp til kriserammede til forpleining m. m, skadebegrensning og nødvendige sikringstiltak for å verne liv, verdier og miljø, hjelp til akutt behov for opprydding og utbedring av materielle skader og funksjonsforstyrrelser.
- Omdisponere kommunalt personell og maskiner/redskaper til påtrengende hjelpetiltak, og utføring av andre nødvendige oppgaver som situasjonen krever.
- Stanse midlertidig enkelte av kommunens virksomheter hvor dette er nødvendig for å om dirigere ressurser til redningstjeneste m.m.
- Pålegge overtids- og ekstraarbeid.

- Utøve nødvendig kommunal myndighet som situasjonen krever.
- Rammebeløpet ovenfor kan overskrides ved påtrengende behov, og bevilgende folkevalgt organ ikke kan sammenkalles.

6. Varsling / innkalling

Enhver ansatt i Heim kommune skal, når han/hun får kjennskap til en krise, gjennomføre nødvendige strakstiltak for å begrense skaden. Eventuell akutt meddelelse (info) gis til personer i alvorlig fare og / eller via 110 – 112 – 113.

Ved større kriser skal den kommunale kriseledelsen varsles via Kommunedirektøren eller stedfortreder. Dersom overordnet ikke er tilgjengelig varsles direkte.

NB: Mindre kriser og uhell forutsettes fortsatt løst av det daglige driftsapparat uten innkalling av kommunens toppledelse.

Varsling gjennom nødsentral

Kommunal kriseledelse ved Kommunedirektør eller stedfortreder skal normalt varsles via nødsentralen etter varslingsmønster beskrevet i punktet nedenfor. Kommunedirektør i slike tilfeller, er den i kriseledelsen som har høyest rang når varsling mottas.

Vaktsentralen varsler personer i beredskap (lege, helsepersonell, politi og brannvesen).

Disse varsles i prioritert rekkefølge:

1. Kommunedirektør
2. Ass. Kommunedirektør
3. Kommunalsjef Økonomi
4. Kommunalsjef Helse, Omsorg, Familie
5. Kommunalsjef Oppvekst
6. Enhetsleder TLM
7. Beredskapskoordinator
8. Assisterende beredskapskoordinator
9. Kommuneoverlege
10. IKT-leder

Ordfører varsles av Kommunedirektør / Ass. Kommunedirektør

7. Kriseledelsens oppgaver

NB: Alle aktiviteter loggføres på eget skjema!

1. Avklare ansvarsforholdet til politi/lensmann.
2. Skaffe oversikt over inntruffet hendelse og hvilke konsekvenser det kan ha for kommunen og kommunens innbyggere.
3. Statsforvalter varsles ved kriser som omfatter områder utenfor Kommunens grenser.
4. Benytte eksisterende (og normale) kommandolinjer i størst mulig grad.
5. Holde løpende kontakt med lensmann/politi, Lokal Redningsentral (LRS) og Statsforvalteren.
6. Kalle inn nødvendige ledere av faginstanser (egne og eventuelt eksterne) etter behov.
7. Iverksette informasjonstiltak, og eventuelt nødvendige tiltak med Evakuering, forpleining og krisepsykiatri.
8. Iverksette gjeldende kommunale fagplaner.
9. Lede, koordinere og prioritere kommunens totale innsats og utnytte alle tilgjengelige kommunale ressurser.
10. Holde oversikt over brukte ressurser.
11. Avgi periodisk rapport til Statsforvalteren.

NB: Kommunal kriseledelse er en overordnet funksjon og kriseledelsen skal ikke delta på skadestedet.

8. Kriseledelsens informasjonsopplegg

Informasjonsplanen viser hvilke ressurser (materiell/mennesker) som står til rådighet for kriseledelsen.

Målsetting for informasjon i en krisesituasjon

Informasjon i krise skal gis hurtig og korrekt til:

- Rammede – involverte i krisen (skadde/overlevende/evakuerte)
- Pårørende / enkeltpersoner
- Befolkning generelt
- Media
- Kommunale organ

Overordnede informasjonsprinsipper ved krisehåndtering:

- Informasjon er et lederansvar. Den som leder krisehåndteringen er ansvarlig for at informasjonen blir gitt – korrekt, raskt og målrettet.
- Informasjon skal gis samordnet fra alle ledd, og fremstå enhetlig for mottakeren.
- Informasjon skal komme aktivt fra den som har ansvaret.
- Informasjon skal følge vanlige kommandolinjer for melding i systemet.
- Informasjon skal bygge på dialog med omverdenen.

Informasjonsansvar ved krisehåndtering:

Det er ordfører som har det overordnede informasjonsansvar for ekstern informasjon. Informasjon skal gis i samråd med øvrig kriseledelse. Den interne informasjonen ivaretas av kommunedirektør.

Kriseledelsen skal holde seg orientert om krisens utvikling og opprette informasjonskanaler slik at all informasjon gis riktig og ensartet.

Informasjonsflyt

Internt:

Informasjonsflyt / kommandolinjer for informasjon mellom kriseledelse, kommunens øvrige organer og de involverte i krisen på stedet.

Eksternt:

Informasjonsflyt / kommandolinjer for informasjon mellom kriseledelse, pårørende, befolkning generelt og media.

Kriseledelsen skal selv eller bemyndige andre til å:

- Bemanne egen informasjonsavdeling og pårørendetelefon
- Ta direkte kontakt med involverte (rammede og pårørende)
- Gå direkte ut i media
- Holde informasjonsleddene oppdaterte
- Lede pressekonferanser.

Teknisk tilrettelegging avklares med informasjonsansvarlig og er Informasjonsavdelingens ansvar etter «ordre» fra kriseledelsen.

Informasjon for publikum, pårørende og medier

Informasjonsavdeling etableres i Servicekontoret, Rådhuset. Under rehabilitering av 1.etg. i rådhuset, vil kontoret bli etablert i 1.etg. Hollaveien 2.

Telefonnummer: 72 46 00 00.

Informasjonstelefon for pårørende etableres etter ordre fra kriseledelsen. Det henvises til egen prosedyre.

Lokalisering av møterom / kontor.

kulØr`n	Sted for pressekonferanser. Mottak av presse. Benyttes som «venterom « for pressen.
Hotell Koselig Hemne	Kriseleder/info.avd. kan gi generell oppdatering.

Evakuering

Ved evakuering av mennesker skal en (eller flere) fra informasjonsavdelingen:

- Være til stede i mottaket og der håndtere informasjonsansvaret i samråd med Ordfører og øvrig kriseledelse. Informasjonsavdelingens representant skal sammen med medisinsk ansvarlig regulere forbindelse mellom evakuerte og media.

Se egen prosedyre for evakuering (vedlegg).

Ansvar for ledelse av informasjonsavdeling:

Overordnet ansvar for informasjon som gis fra informasjonsavdelingen er Ordfører.

Leder gir ordre til avdelingens personale, etter drøfting i kriseledelsen, om hvilke opplysninger som kan gis til publikum/pårørende, og har ansvar for at annen informasjon ikke kommer ut.

Leder gir kriseledelsen opplysninger om hvilken oppfatning han/hun har av informasjonsbehovet.

Betjening av informasjonskontoret: Stabsleder Servicekontoret sørger for bemanning. Innkaller betjening etter behov.

Informasjonsavdelingens oppgaver:

1. Gi informasjon til publikum / pårørende etter oppdrag fra kriseledelse.
2. Gi media informasjon om pressekonferanse, utlevere pressemeldinger og henvise presse til møterom på kulØr`n, der man kan vente på ny informasjon.
3. Henvise pårørende til vedkommende / sted (kriseteam).
4. Henvise publikum til sted hvor de kan vente på ytterligere informasjon.

Informasjon etter krisen

Kriseledelsen vurderer en nedtrappingsplan for kriseinformasjon i samråd med førstelinjetjenesten – informasjonskontoret og kriseteam som har fanget informasjonsbehovet

9. Ansvarsdeling mot politi/statsforvalter

Politiet har ansvar for å lede (ledelse betyr også informasjonsansvar):

- Redningsaksjoner der det er fare for tap av menneskeliv, fare for skade på mennesker eller tap av store verdier.
- Saker der det er begått straffbare handlinger eller det er mistanke om dette.

Kommunal ledelse må være forsiktig med å kommentere hendelser som vil bli etterforsket for straffbare handlinger, også om forhold som ikke direkte berører etterforskningene. Dersom i tvil – kontakt politimyndighet.

Lensmannen kan i samråd med kriseledelsen overdra deler av ansvaret for krisehåndteringen til den kommunale kriseledelsen.

Kommunen vil normalt ha ansvaret for kriseledelse for hendelser som strekker seg over lengre tid og hvor fare for menneskeliv er lav, eks. flom, frost, skogbrann m.m.

10. Evakuering og forpleining

Evakuering av lokalbefolkning iverksettes av politi/lokal skadestedsledelse.

Kommunens evakueringsplan er 2-delt ut fra følgende forutsetninger;

1. Planlagt evakuering som normalt vil strekke seg over flere dager. Her vil overnattingsmuligheter, forpleining og lignende være dominerende elementer.
2. Akutt evakuering som må organiseres uten forutgående varsel. Her vil mottak, registrering, og midlertidig losji være hovedelementer. En slik situasjon vil bestå i en kortere tid – eventuelt gå over til alt. 1.

Plan bør inneholde informasjon om:

- Transport
- Innkvartering
- Forpleining – også av innsatspersonell
- Samband
- Opplegg for krisepsykiatri (knyttet til plan for krisepsykiatri)
- Registrering av ankomne personer
- Informasjon (knyttet til info.plan for kriseberedskap)
- Plan for rullering av innsatspersonell.

Se egen prosedyre for evakuering (vedlegg).

11. Nedtrappingsfase / etterbehandling

Kriseledelse vedtar:

- At krisen er over og at kommunen går tilbake til normal drift.

- Om (og evt. hvor lenge) opplegg for kriseinformasjon skal opprettholdes.
- Igangsetting av nødvendige tiltak for oppfølging av alt innsatspersonell

12. Evaluering

Vurdering/gjennomgang av hendelsesforløp av krise vurderes så snart som mulig etter at krisen er over/avsluttet.

Gjelder alle oppgaver og aktiviteter som tilligger kommunal kriseledelse. Det skal utarbeides en skriftlig rapport etter evaluering.

Ved vesentlige avvik fra planen skal denne endres umiddelbart.

13. Beredskapsplaner

Kommunale fagplaner for beredskap.

Alle «utøvende» beredskapsplaner finnes i de forskjellige fagplaner i kommunens enheter og organisasjoner. Alle fagplaner skal bl.a inneholde oversikt over alle ressurser (i og utenfor kommunen) som kan brukes i en krise.

Oversikt kommunale beredskapsplaner (innarbeides senere):

14. Prosedyrer

Prosedyrer for utøvelse av beredskapsplan kommunal kriseledelse finnes i Heim kommunes kvalitetssystem.

Nedenfor følger oversikt over prosedyrer tilknyttet planen:

- Innkalling og arbeidsoppgaver beredskapsledelsen
- Mottak av melding / behandling av melding ved ulykker og andre krisesituasjoner
- Evakuering
- Etablering av informasjon- og støtteavdeling
- Etablering pårørendetelefon
- Rekvirering av kommunale bygg/anlegg ved større ulykke/hendelse
- Innbyggervarsling – UMS
- Satellitt-telefoni
- Kommunal atomberedskap
- Nedtrappingsfase/etterbehandling/normal drift.
- Varslingsliste beredskap



ADMINISTRASJON

OVERORDNET ROS 2022 -



Heim kommune

Trondheimsveien 1,
7200 Kyrksæterøra
Tlf: 72 46 00 00
post@heim.kommune.no
Org.nr.: 920 920 004